

Repozytorium instytucjonalne UMK

Bożena Bednarek-Michalska

2012

Praca udostępniona na licencji CC 3.0 BY-SA

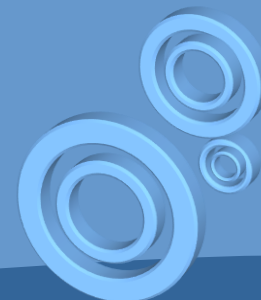
Czym jest repozytorium instytucjonalne?

Repozytorium instytucjonalne jest to cyfrowy zasób publikowanych (lub niepublikowanych) wyników badań naukowych tworzonych w danej instytucji.

Otwarte repozytorium opiera się zwykle o dedykowaną platformę elektroniczną działającą na protokole OAI-PMH, dzięki któremu wszystkie zasoby są widoczne w takich narzędziach wyszukiwujących jak Google, Google Scholar, BASE, Scientific Commons i innych.

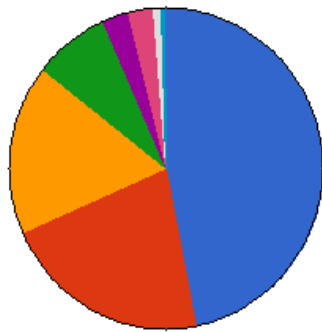
Najbardziej znaną platformą dla repozytorium jest [dSpace należy ona do MIT \(1329 wdrożeń na świecie wg listy ROAR\)](#) i udostępniana jest jako open source.

Repozytorium ma wbudowane funkcjonalności, które przechowują standardowe metadane i szereg informacji na temat obiektów w nich gromadzonych. Dobre repozytorium przechowuje przez wiele lat i zarządza tysiącami dokumentów, zachowuje stabilności interoperacyjność.

Liczby

Proportion of Repositories by Continent
Worldwide

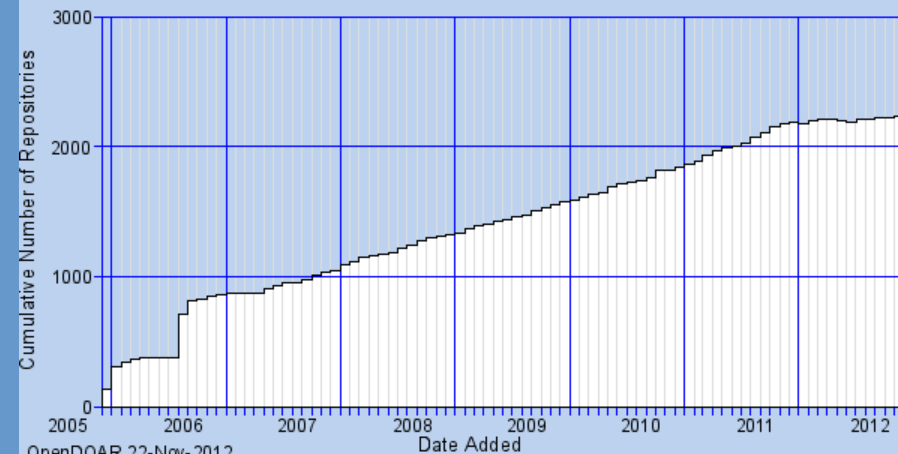
Europe (1052 = 47%)
North America (475 = 21%)
Asia (388 = 17%)
South America (173 = 8%)
Australasia (60 = 3%)
Africa (58 = 3%)
Caribbean (15 = 1%)
Central America (10 = 0%)
[1 Others (2 = 0%)]

OpenDOAR 22-Nov-2012

Total = 2233 repositories

42.121.842 dokumenty z 2.463
źródeł (źródło inf. [BASE](#))
2260 repozytoria (źródło inf.
[OpenDOAR](#))

Growth of the OpenDOAR Database
Worldwide

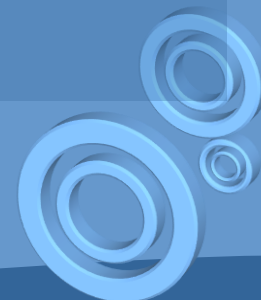

OpenDOAR 22-Nov-2012

Co przechowują repozytoria świata?

Dane naukowe, które mogą być gromadzone w repozytoriach, to nie tylko publikacje naukowe, preprinty, rękopisy, postprinty, monografie, ale i surowe dane, materiały konferencyjne, raporty z badań, prace doktorskie, habilitacyjne, prace dydaktyczne, sylabusy, wykłady filmowane itp.

Repozytoriami zarządzają biblioteki, bo stale rosnąca liczba danych wymaga nieustannej troski o ich opis i zabezpieczenie.

Repozytorium UMK

- Powstało w 2012.
 - Z funduszu DUN MNiSW.
 - Oprogramowanie dSpace (MIT).
 - We współpracy z UAM.
 - Metadane są nasze lub eksportowane.
 - Ma być częścią konglomeratu zasobów [Platformy Edukacyjnej UMK](#) (czasopisma na OJS, kursy na Moodle, prace naukowe na RUMAKU, filmy, KPBC).
- Podział zasobu wg jednostek UMK – wydziałów i innych.
 - Uregulowany status prawny.
 - Polityka gromadzenia i zabezpieczenia zasobu.

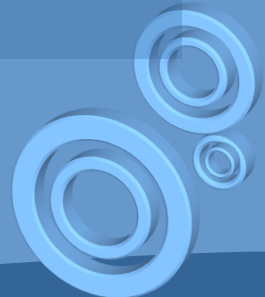
Czym się różni od biblioteki cyfrowej?

KPBC

- Digitalizowane stare zasoby głównie spoza uczelni
- Bibliotekarze tworzą zasób
- Skompresowany format DjVu

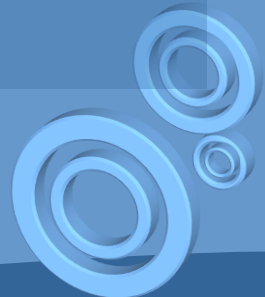
rUM@K

- Najnowsze prace uczelni
- Pracownicy uczelni sami deponują materiały i kształtują zasób
- Pdf i inne formaty

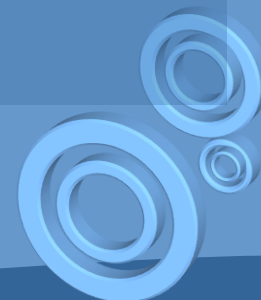
Jakie korzyści ma pracownik naukowo-dydaktyczny?

- repozytorium promując prace w Internecie wspomaga zwiększanie się ich liczby cytowań pokazuje dokładnie różne wskaźniki: pobrań artykułów, przeglądanía, komentarzy,
- cytowania pracownika są dzięki repozytorium od razu widoczne w Google Scholar i mogą być dostępne przez oprogramowanie instalowane indywidualnie przez pracowników: Google Scholar Citations czy Publish or Perish;
- pracownik ma swój profil z listą obiektów, która może być wykorzystana 24h na dobę z dowolnego miejsca na świecie, jest zawsze pod ręką;
- pracownik może wykorzystać zasób w innych kontekstach (np. integracji na swojej stronie internetowej, podczas wykładów i zajęć dydaktycznych, w propozycjach grantowych lub do CV);
- dane mogą być wykorzystane do różnych ocen pracowników w różnych instytucjach;
- autorzy mogą pokazać pełną aktywność naukowo-dydaktyczną umieszczając w repozytorium, nie tylko publikacje, ale i skrypty, wykłady, raporty z badań, prace niepublikowane, prezentacje, materiały konferencyjne itp.

Korzyści pracownika naukowo-dydaktycznego

- autor przypisuje publikację precyzyjnie do konkretnej kolekcji (wydział) oraz typu dokumentu (monografia, artykuł, materiał konferencyjny), co pozwala na wykorzystanie potem tych danych do oceny parametrycznej;
- autor widzi statystyki wejść, pobrań plików do poszczególnych publikacji może służyć do oceny jakości prowadzonych badań;
- repozytorium daje gwarancję długoterminowego przechowania zasobu pracownika, który nie ulegnie rozproszeniu;
- skrócenie czasu przeznaczonego na zaprezentowanie wyników badań – w oczekiwaniu na publikację w komercyjnym czasopiśmie autor archiwizuje pracę w repozytorium, upowszechniając od razu jej wyniki,
- zamieszczane materiały dydaktyczne pracownika ułatwią pracę jego studentom;
- repozytorium pozwoli zastosować w przyszłości nowe mierniki oceny dla pojedynczego artykułu: Article-Level-Metrics.

Article-Level-Metrics

Analiza wpływu pojedynczego tekstu robiona jest (w PLoS) za pomocą następujących wskaźników:

Usage	PLOS: views PDF downloads XML downloads PMC: views PDF downloads	Citations	PubMed Central CrossRef Scopus Web of Science
PLOS	Comments Notes Ratings	Social Network	CiteULike Connotea Mendeley Twitter Facebook
		Blogs & Media	Nature Blogs Research Blogging Trackbacks

Co daje uczelni repozytorium?

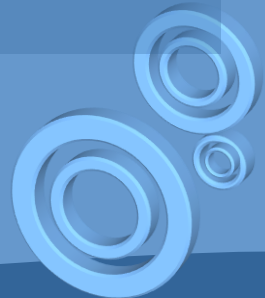
Repozytorium może stać się nową usługą uczelni, która dostarczy informacji o bieżących publikacjach i oferuje następujące funkcjonalności:

- pozwala zarządzać własnością intelektualną uczelni i wspomaga parametryzację uczelni i jej sprawozdawczość;
- daje pełen obraz rezultatów badań prowadzonych na uczelni, uczelnia ma statystyki dot. [wykorzystania jej dorobku naukowego](#);
- zapewnia każdemu wydziałowi odrębną kolekcję prac jego pracowników i [odrębne statystyki](#);
- uwidaczniając zasoby instytucji w Internecie zapobiega plagiatom, gdyż są one wykrywane natychmiast (overlapping w arXiv – funkcjonalność badająca nakładanie się tekstów);
- integruje badania uczelni ze światowym zasobem naukowym przez metawyszukiwarki naukowe ([BASE](#), Google Scholar, Oaister) i uwidacznia je w świecie;
- dane z repozytoriów coraz częściej są pobierane do baz komercyjnych, choć nie jest to proste: [SciVerse](#) (Elsevier); [Web of Science](#) (Thomson Reuters) poszerzając tym samym ich widoczność w świecie.

Co daje uczelni repozytorium?

- Daje możliwość wiązania danych z bibliograficzną bazą publikacji prac pracowników uczelni (Expertus) i innymi systemami obsługi badań czy dydaktyki;
- zapewnia dostęp do prac zdeponowanych w systemie przez 24h i zabezpiecza je na przyszłość;
- zapewnia wysoką jakość metadanych; opis bibliograficzny publikacji jest dokładnie sprawdzony przez bibliotekarzy i poprawiony zgodnie ze standardami międzynarodowymi; zapewnia jednoznaczną identyfikację dokumentu cyfrowego (*unikalny identyfikator URI oparty o system Handle*)
<http://repozytorium.umk.pl/handle/item/278> nie zginie on w sieci;
- integruje zasoby pełnotekstowe ze środowiskiem e-learnigowym na uczelni;
- może wspomagać dydaktykę uczelni;
- podnosi prestiż uczelni i promuje jej dorobek;
- wpływa na ocenę widoczności uczelni w świecie (visibility) np. w oraz bardziej znanym rankingu [Webometrics](#).

Kto jeszcze wykorzysta repozytorium?

Donatorzy i fundatorzy badań – którzy dzięki nim śledzą efekty swoich inwestycji (VII Program Ramowy i Horizon 2020), mają dostęp do wyników badań, które finansują. Mogą kształtować swoją politykę i lepiej sprawozdawać jej efekty. Wielu z nich wymaga, by efekty badań finansowanych z ich źródeł były powszechnie dostępne (np. MSZ)

Czytelnicy, odbiorcy – repozytorium jest dla nich narzędziem szybkiego wyszukiwania, selekcjonowania, cytowania potrzebnych im prac lub wykorzystania ich w dydaktyce. Repozytorium otwarte przełamuje bariery dostępu – daje zasoby za darmo czyniąc naukę dostępną globalnie, szczególnie w krajach rozwijających się.

Inne polskie repozytoria

AMUR – Uniwersytet A. Mickiewicza, Poznań

RUW – Uniwersytet Warszawski

CEON – ogólnopolskie repozytorium naukowe ICM

RUMAK – Uniwersytet M. Kopernika, Toruń

SUW – Politechnika Krakowska

IBB PAS Repository – Polska Akademia Nauk, Warszawa

RCIN - Polska Akademia Nauk, Warszawa

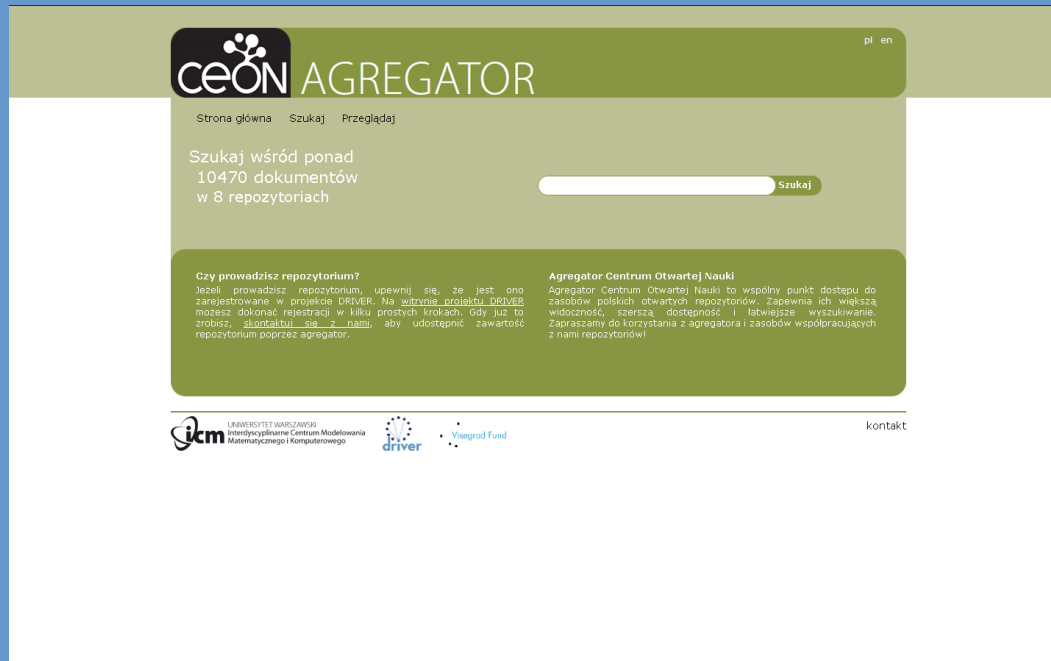
ENY – Politechnika Wrocławska

RUŁ – Uniwersytet Łódzki

UTP - Uniwersytet Techniczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy

Agregator ogólnopolski

Przeszukiwanie wszystkich zasobów polskich otwartych repozytoriów umożliwia Agregator Centrum Otwartej Nauki (<http://agregator.ceon.pl/>). Celem tego projektu jest zwiększenie widoczności, szersza dostępność i łatwiejsze przeszukiwanie zasobów repozytoriów.

Dziękuję za uwagę!

Bożena Bednarek-Michalska
Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu